

TEMA

Una malaltia que no hem d'oblidar

Són indubtables els avenços científics i mèdics aconseguits durant aquests 35 anys, que han permès cronificar aquesta malaltia i reduir la mortalitat. Sense baixar la guàrdia en matèria de prevenció, encara queden molts esforços per eliminar la discriminació de les persones seropositives a la nostra societat

Sida, 35 anys

✦ Jordi Reina Prieto *

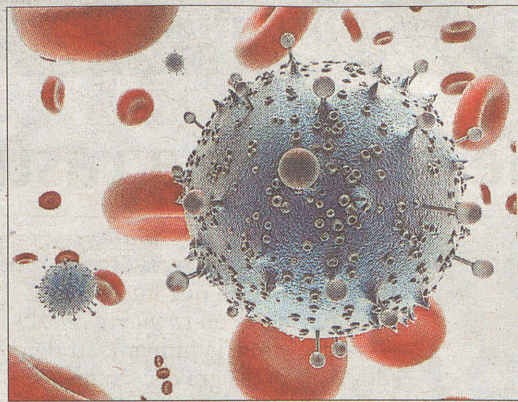
El 15 de juny de 1981, la revista americana *Morbidity and Mortality Weekly Report* comunicava la detecció de

5 casos d'una pneumònia rara causats per un estrany microorganisme (*Pneumocystis carinii*).

A aquesta descripció clínica és considerada el primer informe oficial de la malaltia que el 1982 va ser denominada com a síndrome d'immunodeficiència adquirida

(sida). El primer cas demostrat a Espanya es va diagnosticar a l'octubre de 1981. El 1983, els investigadors francesos liderats per Luc Montagnier van descobrir el virus causant de la infecció, un retrovirus-lentivirus, que va ser denominat Virus de la Immunodeficiència Humana (VIH).

El 1999 es va poder confirmar l'origen africà del VIH; procedia de ximpanzés de l'Àfrica equatorial (virus immunodeficiència del simi, VIS), havent passat a l'ésser humà potser per la infecció accidental de caçadors o persones en contacte

amb aquests animals salvatges. El 2016 es compleixen 35 anys de sida al món, amb més de 35 milions de morts, 35 milions d'infectats i sense un final massa proper, malgrat que hi hagi uns 14 milions de persones amb tractaments antiretrovirals actius. Al voltant del 30 % de les persones infectades desconeixen que ho estan, sent aquest grup el que impedeix l'eliminació definitiva del VIH, ja que amb les seves pràcti-

ques socials i sexuals ho segueixen transmetent a la resta de la població.

El repte dels propers anys és aconseguir aquesta tan desitjada vacuna contra el VIH. Només la seva aplicació rutinària en la infància permetrà eliminar el VIH de la població humana. Encara que cal recordar que el VIH procedeix

del VIS dels simis i aquest deriva d'un virus prototip que utilitza com a reservori natural algunes espècies de ratpenats africans. Per això els esforços s'han de centrar en els processos de prevenció i encara que el VIH està genèticament adaptat a l'espècie humana, no revertirà de nou i desaparèixer per si mat

* Professor de Virologia del Hospital Universitari Son Espases

TEMA

Relacions migratòries Illes Balears - Amèrica

La societat de les illes és el resultat de migracions constants. Des de l'assignatura d'Història Contemporània d'Amèrica de la UIB, estudiants, professors i protagonistes han realitzat una anàlisi del fet migratori des del temps present

Seminari sobre migracions

✦ Elisabeth Ripoll Gil *

Dia 1 de desembre va tenir lloc a la Facultat de Filosofia i Lletres el Seminari d'Investigació Migracions Amèrica - Illes Balears, Illes Balears - Amèrica.

A la sessió es van desenvolupar dos àmbits. En primer lloc es van presentar un total de nou relats d'emigrants i immigrants i es va dibuixar un perfil general dels migrants actuals: illencs desplaçats al

continent americà i treballadors en cadenes hoteleres, i immigrants d'Amèrica Llatina que treballen en l'àmbit domèstic o l'hostaleria.

A la segona part del seminari van participar cinc persones que foren entrevistades i narraren de primera mà les seves experiències. Manuel Bermín, de 48 anys i nascut a Cuba es va formar en ciències a la URSS; arribà a Mallorca el 1992 amb la intenció de no tornar a viure en el règim de Castro. També residí un temps als EUA, però tornà a l'illa, on viu amb la seva dona, mallorquina, i les seves filles. S'ha es-

pecialitzat en l'àmbit turístic. Míriam Virginia Rader, d'origen nord-americà, ha passat bona part de la seva vida fora del seu país natal. Va viure a un *kibutz* i conegué Espanya durant la dictadura; participà en els moviments contra la guerra de Vietnam i molt posteriorment contra la d'Iraq. S'establí a Barcelona el 1973 amb la intenció de donar suport als moviments democràtics. A Mallorca treballà a l'Orquestra Simfònica de les Illes Balears durant més de vint anys i fou pro-

fessora de violoncel a Menorca.

Ismael Montaña, de 21 anys, és fill de pare i mare dominicans. Nasqué a Mallorca i parla el català. Actualment és estudiant i músic.

Suany Peña, de 21 anys, va arribar de la República Domi-

nicana fa nou anys i aconseguí la doble nacionalitat. Actualment està acabant el Grau de Turisme a la UIB.

Marlyn Johanna Heras arribà fa set anys d'Equador, té 25 anys i ha estudiat Administració i Direcció d'Empreses. Després de tenir una beca, ha aconseguit un contracte en l'àmbit de la gestió hotelera.

* Doctoranda en història i professora de la UIB

TEMA

Llull i l'onomàstica

Existeixen diferents estudis i teories sobre quins elements serviren d'inspiració a Llull per posar nom a les seves obres o als seus personatges. Uns noms que, després d'aquest any lul·lià, ens són molt més familiars

Jocs de paraules lul·lians

✦ Gabriel Ensenyat Pujol *

Ramon Llull, com sabem, va crear dotzenes de paraules en català per definir realitats que no tenien

un lèxic específic. Però, a més, en algunes ocasions juga amb els mots. És el cas del *Llibre d'amic e Amat*, en què segurament s'inspirà en dos cognoms vinculats a la família a l'hora d'idear el títol d'aquesta gran obra. Els Amat eren una família de Llavaneres (Maresme, Cata-

lunya) que va emparentar amb els Llull. I un oncle del Beat es deia Pere Amic. Sembla, doncs, que l'entorn familiar pogué suggerir a Llull la manera d'anomenar els dos interlocutors dialògics de l'obra. O, si més no, la coincidència onomàstica familiar resulta curiosa.

Pel que fa al personatge Blaquerna, protagonista del *Romanç d'Èvost e Blaquerna*, Llull es va inspirar en el nom d'una coneguda església bizantina de l'època, Santa Maria de Blaquernes, situada a Constantinoble, l'actual Istanbul. Era famosa per les relíquies que contenia. La

'n' del nom Blanquerna que ens és familiar fou una interpolació posterior, de caràcter popular.

D'altra banda, en aquesta mateixa obra, la mare del protagonista, Aloma, té un nom inventat per Llull, que després ha fet fortuna. L'etimologia prové de l'àrab *al-*

umm, que significa 'la mare'. I és que Aloma no només és la mare 'biològica' de Blaquerna sinó una mare que exerceix com a tal.

Per acabar, en relació amb la famosa escola de Miramar per instruir missioners, hom ha conjecturat que si descomponem la paraula Miramar en dues unitats, 'mir' i 'amar', com que en àrab les arrels només s'escriuen en lletres consonants, tendríem dos grups de vocals 'mr', amb els quals Llull hauria pogut fer determinades combinacions relatives a diferents significats.

Això no obstant, en aquest cas caldria demostrar aquesta possibilitat de manera plausible.

I és que Llull, entre moltes altres coses, tenia una imaginació desbordant.

* Professor del Departament de Filologia Catalana i Lingüística General.